

Ensimmäinen Leena Peltonen -tiedepalkinto Cecilia Lindgrenille

Akateemikko Leena Palotien (Peltonen) elämäntyötä kunnioittava 10 000 euron tiedepalkinto jaetaan joka toinen vuosi ansioituneelle ihmisgenetiikan alan tutkijalle. Palkinnon saajan tulee olla uransa alkuvaiheessa oleva, mutta jo menestyksellisesti ihmisen perimän salaisuuksia selvittänyt tutkija. Ensimmäistä kertaa jaettu palkinto myönnettiin molekyyli-genetiikan tohtori **Cecilia Lindgrenille**. Ruotsalainen Lindgren teki väitöskirjansa Lundin yliopistossa ja on sen jälkeen toiminut tutkijana Ruotsissa ja Englannissa. Nyt hän työskentelee Harvardin yliopiston Broad-instituutissa, josta hän tosin on äitiyslomalla heinäkuussa syntyneiden kaksostensa sekä alle kaksivuotiaan esikoisensa kanssa. Hän on selvittänyt perintötekijöiden, ylipainoisuuden ja rasvan kehoon jakautumisen monimutkaisia yhteyksiä ja niiden merkitystä tyyppin 2 diabeteksen puhkeamisessa.

Mikä oli lapsuuden haaveammattisi ja miten päädyit tutkijaksi?
Olen aina ollut kiinnostunut biologiasta, kemiasta, matematiikasta ja siitä, miten asiat loksahtavat yhteen. Alun perin aioin lastenlääkäriksi auttaakseni ihmisiä. On hyvä, ettei niin käynyt, sillä minulla on taipumus olla yliempaattinen ja tunteellinen. Päädyin biolääketieteen pariin, ja stipendiatkalla Montrealissa tutki-

jaopettaja sai minut koukkuun kertoessaan tutkimuksen tekemisestä. Toisen "ahaa-elämyksen" sain graduntekijänä Leif Groopin laboratoriossa. Hänen aito innostuksensa endokrinologiaa ja geneetiikkaa yhdistävästä tutkimusalastaan tarttui, ja olen jatkanut samalla linjalla.

Olet pitänyt Leenaa roolimallina. Minkälainen esikuva hän oli ja millainen haluaisit itse olla?

Leena oli minulle esimerkki monella tavalla. Hän oli voimakas, älykäs, naisellinen ja kovin hyvä siinä mitä teki. Hän onnistui yhdistämään erittäin onnistuneen tutkimusuran perheen kanssa. Hän oli myös kannustava ja antelias kanssaan työskenteleviä kohtaan. Yritän itse jäljitellä näitä ominaisuuksia ohjatessani ihmisiä ja pyrin siihen, että heistä tulisi parempia kuin itse olen.

Mikä on ollut tärkein antisi tieteelle?

Toivottavasti merkittävimmät saavutukseni ovat vielä edessäpäin. Tärkein työni on ollut hypoteesi siitä, että rasvan jakautuminen kehossa on geneettisesti eri asia kuin lihavuus ja että se on yhteydessä eri aineenvaihduntaprofiliin, sekä sen todeksi osoittaminen. Hypoteesi on ollut esillä epidemiologisissa tutkimuksissa aiemminkin, mutta pystyimme osoittamaan sen todeksi myös geenitasolla.

Tutkijan elämä ei nykypäivänä ole taloudellisesti helppoa. Mikä saa sinut jatkamaan?

Samat asiat kuin helpompinkin aikoina: yhdistelmä uteliaisuutta, ahdistusta ja riemua. Toivon, että työni osaltaan auttaa ihmisiä elämään hieman paremmin, vaikka se kuulostaakin kovin teko-pyhältä.

TIINAMAIIJA TUOMI